

Spis treści

Wstęp	11
-----------------	----

CZĘŚĆ I. TEORIA WYMIANY MIĘDZYNARODOWEJ (Anna Zielińska-Głębocka)

Rozdział 1. Podstawy funkcjonowania rynków międzynarodowych	15
1.1. Wprowadzenie	16
1.2. Rodzaje rynków międzynarodowych	18
1.3. Rynek dóbr	19
1.4. Specjalizacja międzynarodowa	27
1.5. Rynek usług	31
1.6. Struktury rynkowe i konkurencja	36
1.7. Struktura geograficzna wymiany	43
1.8. Konkurencyjność międzynarodowa	45
1.9. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	55
1.10. Literatura zalecana	55

Rozdział 2. Standardowy model handlu międzynarodowego	57
2.1. Wprowadzenie	58
2.2. Podstawa handlu międzynarodowego – ujęcie podażowe	59
2.2.1. Możliwości produkcyjne	59
2.2.2. Koszty absolutne i komparatywne	63
2.2.3. Koszt komparatywny a koszt alternatywny	70
2.2.4. Korzyści z handlu	71
2.2.5. Korzyści z handlu w warunkach stałych kosztów alternatywnych	72
2.2.6. Rosnące koszty alternatywne	75
2.2.7. Handel w warunkach malejących kosztów alternatywnych	80
2.3. Podstawa handlu międzynarodowego – ujęcie popytowe i popytowo-podażowe	82
2.4. Równowaga międzynarodowa	88
2.4.1. Model równowagi cząstkowej	89
2.4.2. Model równowagi ogólnej	90
2.5. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	95
2.6. Literatura zalecana	95

Rozdział 3. Teoria proporcji czynników produkcji – model Heckschera–Ohlina	97
3.1. Wprowadzenie	98
3.2. Analiza modelu Heckschera–Ohlina	99

3.2.1. Podstawowe założenia modelu	99
3.2.2. Teoremat H–O (właściwy)	101
3.3. Wpływ relatywnych cen na podział dochodów	107
3.4. Wyrównywanie się cen czynników produkcji w skali międzynarodowej	110
3.5. Krytyka i rozwinięcie teorii Heckschera–Ohlina	112
3.5.1. Paradoks Leontiefa	114
3.5.2. Modele wieloczynnikowe (neoczynnikowe)	116
3.6. Znaczenie handlu typu Heckschera–Ohlina we współczesnej gospodarce światowej	117
3.7. Teoria proporcji czynników produkcji a standardowy model handlu	120
3.8. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	121
3.9. Literatura zalecana	121

Rozdział 4. Nowe teorie handlu międzynarodowego 123

4.1. Wprowadzenie	124
4.2. Uwarunkowania wymiany według nowej teorii handlu	128
4.2.1. Zróżnicowanie dóbr	128
4.2.2. Korzyści skali	134
4.2.3. Konkurencja niedoskonała	137
4.2.4. Zmiana technologiczna	138
4.3. Handel wewnątrzgałęziowy	143
4.4. Modele technologiczne	152
4.4.1. Model luki technologicznej	152
4.4.2. Cykl życia produktu	156
4.4.3. Modele handlu oparte na nowej teorii wzrostu (Romera, Lucasa oraz Grossmana–Helpmana)	160
4.5. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	163
4.6. Literatura zalecana	164

Rozdział 5. Teoria handlu a nowa geografia ekonomiczna 165

5.1. Wprowadzenie	166
5.2. Podstawowe pojęcia modeli nowej geografii ekonomicznej	167
5.3. Modele geografii ekonomicznej i handlu	171
5.4. Baza handlu w standardowej koncepcji nowej geografii ekonomicznej	179
5.4.1. Wielkość krajowego rynku a struktura handlu	180
5.4.2. Źródła aglomeracji produkcji i handlu	182
5.4.3. Źródła dyspersji działalności gospodarczej	185
5.5. Aglomeracja w warunkach integracji regionalnej	185
5.6. Koncentracja a specjalizacja	188
5.7. Aneks: Mierzenie intensywności aglomeracji w modelu standardowym NGE i handlu	191
5.7.1. Współczynnik statystyczny GINI oparty na krzywej koncentracji Lorenza	191
5.7.2. Miary specjalizacji	194
5.7.3. Indeksy centralności i peryferyjności	195
5.8. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	197
5.9. Literatura zalecana	197

Rozdział 6. Międzynarodowe przepływy czynników produkcji	199
6.1. Wprowadzenie	200
6.2. Neoklasyczne modele transferu kapitału i pracy	200
6.2.1. Model przepływu kapitału pieniężnego	202
6.2.2. Model migracji pracy	204
6.3. Rynek kapitałowy i inwestycje portfelowe	206
6.4. Przepływ kapitału w formie zagranicznych inwestycji bezpośrednich (ZIB)	209
6.4.1. Motywy dokonywania zagranicznych inwestycji bezpośrednich przez przedsiębiorstwa ponadnarodowe	212
6.4.2. Transfer zagranicznych inwestycji bezpośrednich do gospodarek wschodzących	216
6.4.3. Relacja zagranicznych inwestycji bezpośrednich i handlu	219
6.5. Międzynarodowa migracja pracowników	222
6.6. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	229
6.7. Literatura zalecana	229
Rozdział 7. Handel a rozwój gospodarczy	231
7.1. Wprowadzenie	232
7.2. Makroekonomiczne podstawy gospodarki otwartej	232
7.2.1. Rachunki makroekonomiczne	232
7.2.2. Funkcja importu i eksportu	235
7.2.3. Mnożnik popytowy (Keynesowski)	237
7.3. Rola wymiany międzynarodowej w procesie rozwoju gospodarczego	240
7.3.1. Teorie rozwoju gospodarczego a handel i inwestycje	240
7.3.2. Fale industrializacji	248
7.4. Współzależność handlowa krajów w warunkach globalizacji	253
7.5. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	257
7.6. Literatura zalecana	258

CZĘŚĆ II. TEORIA POLITYKI HANDLU MIĘDZYNARODOWEGO (Tomasz Rynarzewski)

Rozdział 8. Wolny handel a cele i zakres polityki handlu międzynarodowego	261
8.1. Wprowadzenie	261
8.2. Argumenty na rzecz wolnej wymiany handlowej	263
8.2.1. Argumenty ekonomiczne – korzyści z wolnego handlu	263
8.2.2. Argumenty moralne (etyczne)	271
8.3. Klasyfikacja argumentów na rzecz protekcjonizmu – ocena racjonalności uprawiania polityki handlowej	272
8.4. Istota narodowej polityki handlu zagranicznego, zagranicznej polityki ekonomicznej oraz ponadnarodowej polityki handlu międzynarodowego	277
8.5. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	281
8.6. Literatura zalecana	281

Rozdział 9. Racjonalne ekonomicznie argumenty za protekcjonizmem w warunkach tradycyjnej teorii handlu międzynarodowego	283
9.1. Wprowadzenie	284
9.2. Argument cła wychowawczego	284
9.2.1. Istota	284
9.2.2. Założenia i zasada funkcjonowania	286
9.2.3. Ocena adekwatności	289
9.3. Argument cła optymalnego	294
9.3.1. Istota	294
9.3.2. Założenia i zasada funkcjonowania	295
9.3.3. Ocena adekwatności	298
9.4. Teoria drugiego najlepszego rozwiązania	301
9.4.1. Istota	301
9.4.2. Podstawy interpretacji	302
9.4.3. Zastosowanie cła jako rozwiązania drugiego po najlepszym	305
9.4.4. Ocena roli polityki handlu w kontekście teorii drugiego najlepszego rozwiązania	307
9.5. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	309
9.6. Literatura zalecana	309

Rozdział 10. Instrumenty polityki handlu międzynarodowego	311
10.1. Wprowadzenie	311
10.2. Taryfowe środki polityki handlu międzynarodowego	
– cło i polityka celna	312
10.2.1. Pojęcie i rodzaje cel	312
10.2.2. Skutki ekonomiczne zastosowania cel	317
10.3. Nietaryfowe środki polityki handlu międzynarodowego	326
10.3.1. Środki wywierające wpływ na ceny importowe i eksportowe	326
10.3.2. Środki wywierające wpływ na wolumen importu i eksportu	338
10.4. Nominalna i efektywna stopa protekcji	348
10.5. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	352
10.6. Literatura zalecana	352

Rozdział 11. Racjonalne ekonomicznie argumenty za protekcjonizmem w warunkach „nowej” teorii handlu – strategiczna polityka handlu międzynarodowego	353
11.1. Wprowadzenie	354
11.2. Teoria strategicznej polityki handlu międzynarodowego	355
11.2.1. Geneza	355
11.2.2. Istota i cele	358
11.2.3. Ujęcie w konwencji teorii gier	362
11.3. Modele bazowe	368

11.3.1. Model homogenicznego duopolu międzynarodowego z uwzględnieniem zachowań wg zasad konkurencji ilościowej Cournota – zastosowanie subwencji eksportowej	368
11.3.2. Model heterogenicznego duopolu międzynarodowego z uwzględnieniem zachowań wg zasad konkurencji cenowej Bertranda – zastosowanie podatku eksportowego	373
11.4. Wpływ zagranicznych przedsięwzięć odwetowych na skuteczność narzędzi strategicznej polityki handlu międzynarodowego	376
11.5. Lobbing przedsiębiorstw a strategiczna polityka handlu międzynarodowego	387
11.6. Empiryczna egzemplifikacja skutków zastosowania narzędzi strategicznej polityki handlu międzynarodowego – branża lotnicza . . .	390
11.7. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	398
11.8. Literatura zalecana	399

Rozdział 12. Polityka handlu międzynarodowego krajów

rozwijających się	401
12.1. Wprowadzenie	402
12.2. Klasyfikacje krajów rozwijających się	402
12.3. Determinanty niedorozwoju krajów rozwijających się w sferze handlu zagranicznego	404
12.4. Wpływ polityki handlu na rozwój gospodarczy krajów rozwijających się	405
12.4.1. Polityka substytucji importu	405
12.4.2. Polityka dywersyfikacji eksportu	407
12.5. Problem niestabilności dochodów eksportowych	410
12.5.1. Miejsce stabilizacji dochodów eksportowych w hierarchii celów ekonomicznych krajów rozwijających się	410
12.5.2. Efektywność narodowych środków stabilizacji dochodów eksportowych	411
12.5.3. Efektywność międzynarodowych środków stabilizacji dochodów eksportowych	414
12.5.4. Wpływ stabilizacji cen surowców na dochody eksportowe . . .	421
12.6. Pytania kontrolne i problemy do dyskusji	427
12.7. Literatura zalecana	427

Bibliografia	429
-------------------------------	------------

Spis rysunków	441
--------------------------------	------------

Spis tabel	443
-----------------------------	------------

Indeks rzeczowy	445
----------------------------------	------------